

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postakártyapénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona.

Uj bort és — uj bácskaiakat.

Irta: **Kossuth Ferenc.**

Berchtesgaden, aug. 10.

Midőn a hozzám érkezett magyar lapokból Khuen körlevelét olvastam, melylyel bizonyos fórumoktól a választói jog reformkérdésében véleményt kér, nem tudtam, hogy mosolyogjak-e, vagy csodálkozom. Mosolyogjak az ügyeskedési kísérleten: eltompítani azt a fegyvert, melyet az ellenzék egy része a véderőreform ellen használ, vagy pedig csodálkozom azon, hogy a miniszterelnök a választói jog reformja kérdésének tanulmányozásában még csak odáig jutott, hogy politikával nem foglalkozó fórumoktól véleményt kér olyasvalamire, mely elsősorban politikai kérdés (minthogy politikai választói jogról van szó) és magyar nemzeti kérdés, mert arról van szó, hogy a magyar nemzet megtarthassa azt az államalkotó jogát, melyet vérrel szerzett és vérrel tartott meg egy ezredéven át.

E kérdésnél diszesen okoskodhatik a tudós az emberi jogok felett; elmésen mérlegelheti a szociológus, hogy a nagy tömegeknek mihez van nagyobb érzékük: a nemzeti érzéshez-e vagy a gazdasági kérdésekhez és megismételgetheti azt a találgatást, amely rosszul ütött ki Ausztriában. Ott azzal vitték rá az ősz uralkodót a darabontnak nevezett magyar kormánytól kiindult általános választójogi reform eszméjére, hogy abban a parlamentben, mely ezen az alapon ül össze, nem lesznek többé nemzetiségi surlódások és nem lesznek nemzeti gondolatokkal telített küzdelmek, hanem a gazdasági kérdések fognak előtérbe lépni s ezek uralják korlátlanul a helyzetet.

Lehetetlen lett volna tökéletesebben csalódnai, mint ahogy csalódtak azok, akik ezt hitték. Az általános és egyenlőnek csufolt (de nevetségesen nem egyenlő) választói jog alapján összeült első reichsratban a nemzeti-ségi villongások hevesebbek voltak, mint bármikor azelőtt s az első reichsrat, egészen felosztásáig, egyetlen egy alkalommal sem foglalkozott komolyan gazdasági kérdésekkel.

Ugy látszik, hogy Khuen szokott szeretetreméltó modorával és mosolyával lemosolyog minket mindnyájunkat, akik évek sora óta foglalkozunk ezekkel a kérdésekkel. Neki az kell, ami kellett annak a pestmegyei szolgabírónak, akit Bácska aranykorában levíttek oda versenyt inni az ameritus-ivókkal és aki, miután egy hosszú éjjelen át az egész diszes társaságot az asztal alá itta, eképpen kiáltott fel: „Uj bort és uj bácskaiakat ide!”

Khuennek is uj bor kell és uj bácskaiak. Az a sok ember, aki tanult, gondolkodott, írt, beszélt s a kérdés minden

elmélete és gyakorlati részébe bele-mélyedt évek hosszú sora óta, annyira sem vitte a mosolygó miniszterelnök előtt a kérdést, hogy ő ne érezné annak a szükségét, hogy az egészet az ábc-nél kezdjék újra olyan fórumok, melyek sem a választói joggal, sem politikával hivatásosan eddig soha sem foglalkoztak.

Most az egyszer együtt mosolygunk, igen tisztelt miniszterelnök ur, bár meglehet, hogy úgy mosolygunk, sőt talán nevetünk, mint a szekeresből felfordult fazekas.

Öt éve már, hogy a magyar király a legszele-ebb alapon felépült választói jogot ajánlotta a magyar népnek. Ez volt évek óta az akkor többségre jutott függetlenségi párt programja és ebben az egyben végre egy függetlenségi párt-programm s a királyi akarat találkozott. Én tehát, aki Fejérváryval Barabás Béla lakásán a koalíció kormányrajutásának alapjait megvettem, készséggel járultam hozzá a szavazati jogreform keresztülvitelének alapfeltételéhez, annál is inkább, mert hazajövetelem óta ezen folyvást fáradoztam.

A megegyezésben megemlített választók számát sokáig ugyan, — magyar nemzeti és közgazdasági, továbbá szociológiai szempontból, — de hitem erős volt, hogy midőn a célban megvan az egyetértés, a részletekben irányadó lesz a józanság és az ész.

Azonban bizonyos körök Ausztriában s velük az akkor hatalmas keresztényszocialista Lueger-párt egészen másképpen értelmezték, mint mi, magyarok a nagy demokratikus célt, amelynek szerintünk egy percig sem szabad eltávolodni a magyar nemzeti eszmétől. Ők a magyar nemzet letörésére, mi a magyar nemzet emelésére akartuk megvalósítani a reformot s e tény a legerősebb válaszfalakat építette fel a Bécsből jövő törekvések közt és azok közt, melyeknek a hazajövetelem óta egyik szerény, de a sok félreismertetés és rágal-maztatás közt is kitartó munkása voltam.

Azok a bizonyos osztrák és bécsi körök, azért akarták és akarják a magyar választói jog reformját, hogy a nemzeti jogaihoz, nemzeti ideáljaihoz, államiságához és állami önállóságának élő törvényeiben még megmaradt romjaihoz hűségesen ragaszkodó magyar faj hegemoniája megtöréssék, vagy legalább oly fokig paralizáltassék, hogy úgy legyen a magyar országgyűlésen is, mint a bécsi birodalmi gyűlésen, hogy ne lehessen nemzeti irányban még sem mozdulni, csak megalkuvás árán. És főképen a véderő kérdéseiben, a katonai kérdésekben szűnjék meg a nemzeti irányzatú ellentállás és a régi római mondás szerint „imperator et plebs” uralja a helyzetet.

És itt bontakozik ki Khuen mardornális tévedése!

Ő azt hiszi, hogy ha például a Justh Gyula elnöklete alatt álló függetlenségi és 48-as párt megkapná tőle azt a választójogi reformot, amelyet magáévá tett, hogy akkor majd e párt s az ezzel szövetkezett elemek az új jog alapján összeülő parlamentben nem elleneznék éppen olyan erősen, mint most a véderőreformnak azt a nemzetellenes nemét és azt a tönkretévő mértékét, amelynek most olyan dicséretes erőlyel elleneszegünek.

Nekem nincs jogom és módom e párt felfogását tolmácsolni, de egész lelkemből megvagyok győződve arról, hogy Justh Gyula és követői, ha százszor elérnék is választójogi ideáljukat, nem szünnének meg oly véderőreform ellen küzdeni mint amilyen ellen most együtt küzd: a sajnosan háromfelé szakadt függetlenségi tábor.

Khuen nem akarja megérteni (mert ha akarná, tudná is), hogy a minden nemzeti kárpótlástól ridegen elzárkozó, a nemzet teherviselési képességével egyáltalán nem számoló és nem törődő véderőreform az egyik dolog; a választói jog reformja a másik. Csak annyiból lehet a kettőről együtt beszélni, amennyiből már maga a király is így beszélt róluk a koalíciós programmba, mely sorozatban előbb a választói reformot kontemplálta, csak azután a véderőreformot. Ezt a programot védtem én miniszterségem egész ideje alatt a kezdettől a végig. Bár ne lett volna annyiszor igazam.

Lejátszották — a mungó nótát.

Minden jó érzésű magyar ember lelkét keserűség tölti el, mikor a gyászos emlékü osztrák nótát: a „Gott erhalte“-t fülebe re-segetetik. Hiszen e hangok az aradi tizenhárom vértanu gyalázatos kivégzésére, a szabadságharc e megdicsőült felisteneinek bitófára hurcolására emlékeztetik.

Ezt a nótát fujta, ennek a nótának hódolt 1911. augusztus 14-én Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága közül is 71. kiket a mindenkori főispánok — úgy látszik — járszalagon vezethetnek; kényük-kedvük szerint mindenkor felhasználhatnak a magyar nemzeti érdekek letörésére, bitófára hurcolására.

Négyszáztizenkét tagja van a törvényhatósági bizottságnak. Tehát még egynegyed része sem akart, vagy nem volt módjában színt vallani. Tisztelet az otthon foglalatosskodottaknak. Elismerés, a nép szeretete azoknak, kik — bár látszólag — kevesen, de hazafias érzésben a nagyobb tömeget messze felülmúló tartalmat adtak a közgyűlés politikai kérdéseinek. Ezek pedig Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő, Deák Miklós székelyszentmihályi unitárius pap és Papp Mózes tanár, a székelykeresztúri unitárius gimnázium igazgatója voltak.

Az ellenzék részéről ők szólottak a magyar nemzet lelkéből; az igazi székely ér-

zések ők adtak mindenkit elragadó formában kifejezést. Az ő ajkukról harsogott: Rákóczi kurucainak édes-busan hangzó tárogatója, Kossuth apánk mennyei szózata. Érveik, történelmi igazságaik minden szívet ájtáltak és maga a népes karzat közönsége sem tudta visszatartani állandóan helyeslő szíve dobbanását. Ez bizonyítja leginkább, hogy nekik volt van és lesz igazuk, mert ők tudták megérinteni az általános közvélemény, kialakult felfogás benső érzelmeit, melyet most az erőszak, a mindent eltiporni kész hatalom ideig-óráig leláncolva tart. De a mely előbb-utóbb kitör és el fogja söpörni utjából mindazokat, kik a közhatalmat a szabad vélemények elnyomására, a nemzet legféltettebb kincsének: a sajtó szabadságának letörésére is felhasználták.

A kicsiny számu ellenzéki csapat szónokaival szemben Pálffy Jenő, a nem régen a „Székely-Udvarhely” utján szomorú országos hírnévre vergődött sajtó-üldözö főszolgabíró próbálkozott köpködni s személyes-kérdéssé akarta degradálni a magas színvonalu ellenzéki beszédeket. Azonban a kis köpcös hiába akart nagyra kapaszkodni, lepottyant és a szó teljes értelmében nyakát törte önmagának.

A főispán mézes-mázos szavaival hiába emelgette. Szegénykén nem tudott segíteni a méltóságos orvosság sem; kiszervezett. Belesett abba a verembe, melyet ő — önmagának ázott.

Azután Daniel Lajos közigazdasági előadó ur akarta megvédelmezni a véderőtörvény 25. §-át, mely annak idején országos visszatetszést keltett. Hatalmas hangja messze elhallatszott, de az ellenzéki szónokok érveit ő is jónak látta szépen kikerülni, mert azok nála szintén benső visszhangra találtak ép-ugy, mint azoknál, kiknek nevében beszélt.

Az ellenzéki szónokok: Papp Mózes, Deák Miklós és Dr. Valentsik, mind a két mungóbeszédet szétszedték annyira, hogy még nyoma sem maradt.

Majd névszerinti szavazást kértek a mungók részéről huszonhárman s azt a főispán elrendelte.

Az állandó választmány azon javaslatára szavaztak, mely a katonai terhek mérhetetlen felemelése ellen szóló verseci átiratot tudomásul venni és irattárba helyezni javasolta. Erre igennel szavazott 71 bizottsági tag, kik valamennyien jegyzők, örökös főispán-imádók, vagy pedig egy tokánnyal is meghódítható elemekből teltek ki s így szavazatuk csak ilyen értékűnek tekinthető. Ezek iktatták be annak idején a Fejérváry megyefőnököt. Nem hiányzott közülök a bököpenyű, nagy szakállu mungó sem...

A küzdő ellenzék részéről 19 bátor szó hangzott el Dr. Valentsik Ferenc amaz indítványa mellett, hogy a törvényhatósági bizottság kérvénnyel forduljon a képviselőházhoz és tiltakozzék a katonai terhek mérhetetlen felemelése ellen.

Ha tekintetbe vesszük azt a súlyos körülményt, hogy a főispánnal élén a hivatalos hatalom minden eszközét felhasználták és használják az önálló véleményt nyilvánítani bátorkodókkal szemben, másfelől pedig nyári dologidő és sokan távol lévén, az ellenzéki férfiak e megnyilatkozása fényes eredménynek mondható. Hiszen nálunk vármegyeszerte nincs ellenzéki szervezet. Az alkalmoszerű felbuzdulás pedig csak igen szűk köröket tud magával ragadni a hivatali fegyelemmel, büntetésekkel, kenyérvesztés terhével kényszeríteni tudó kormánypárttal szemben.

Valahányszor nálunk ilyen szegényletes vereség éri a magyar nemzeti ügyet, mindannyiszor fájdalommal érezzük a minden áldozatokra kész és képes vezérek hiányát. Pedig a sok keserűséget, méltatlan bántásokat szenvedett polgárság szívvel-lélekkel az ellenzékkel van s bármely percben szervezni

lehetne olyan hatalmas tábor, aminővel a hatalmi eszközökkel munkálkodó főispánok nem rendelkezhetnének.

A verseci átirat tudomásul vétele tehát nem jelenti a kormány bátorítását a katonai terhek emelésére, mert a szavazás eredménye csak látszólagos többséget jelent, olyan „muszáj” szavazást, melyet névszerinti ellenőrzéssel vittek keresztül. Olyan szavazást melynél a szavazó körjegyzőknek, hivatalnokoknak választaniok kellett a szavazás és — ugyiszlva — a kenyérvesztés között.

A közgyűlés délig tartott. D. e. 9 órától kezdve a főispán szünetet nem adott, sőt a szavazás idejére sem függesztette fel a közgyűlést. A névszerinti szavazás ideje alatt, mely dél felé volt, szavazatuk leadása után a bizottsági tagok pártkülönbség nélkül a gyűlésterem előcsarnokába szállingóztak levegőzni. Alig voltak így kint 2—3 percig, azalatt nagy ravaszul, teljes csendben a második verseci átiratot a főispán néhány hivatalnokával letárgyalta, illetve elfogadottnak nyilvánította az ellenzéki pártok parlamenti harca ellen irányuló és felülről megrendelt határozatot. Így lopta be a főispán a nemzeti küzdelem ellen szóló állandó választmányi javaslatot közgyűlési határozatnak, mert attól félt, hogy „muszáj”-ra bevonult „hivei” — kiéhezvén — egészen elpárolognak és a számban csakély ellenzéki férfiak is képesek lesznek a sárga-fekete javaslatot megbuktatni.

A főispán nagy elégedettséggel szűrcsölgette aztán a diadalérzet ásványvizét és sunyi mosolygással hallgatta Dr. Majthényi Miklós tb. főjegyző jegyzőkönyvolvasását (a szintén jelen volt és az ellenzékkel szavazott Dr. Pál Árpád főjegyzőt azon a címen, hogy alispánt helyettesít, mellőzvé). A jegyzőkönyvet nyomban hitelesítették, zután pedig politikai szolgálattal jól kiérdemelt ebéd következett Barkóczynál. Ittak a főispán egészségére. Ittak és köszöntöttek egymás között a mungók s volt közöttük olyan hálátlan is, aki az kívánta a főispánnak, hogy addig éljen, míg a honnak él!...

A küzdő ellenzék mellett ott láttuk Gálffy Kálmán nyug. főszolgabíró is, aki egyszer életében szíve szerint szabadon szavazhatott. Ez igazolja legszebben az ellenzéki álláspont hazafias alapját. Ez bizonyítja, hogy a többiek is csak „muszáj”-ból szavaztak. Elég szomorú állapot. Jellemzi a Khaen-kormányt és erőszakoskodó főispánját. Hiába! Utolsó szalmaszál a vízbefulónak. Az ellenzéki lelkesedés, valamint a nép felháborodása elsepri mungókat...

Magyar Köztársaság.

E címmel Dr. Nagy György ügyvéd, volt székely képviselő havi folyóiratot fog szerkeszteni Hódmező-Vásárhelyt és arra a következő előfizetési felhívást adta ki:

Októbertől kezdve „Magyar Köztársaság” címmel politikai lapot szerkesztek. A lap minden hó 14-ik napján fog megjelenni, hogy megjelenésének idejével is emlékeztessen nemzeti történelmünk legegészségesebb napjára: 1849 ápr. 14-ére.

Lapommal szolgálni akarok lellem örök egy szentségének: a köztársasági eszmének. Hízogó hazugság a magyar nemzet királyhűsége. A történelem mást tanít! A népszeretet glóriás szentjei: Rákóczi és Kossuth a király ellen küzdöttek, az ónodi országgyűlésen és a debreceni nagy templomon át vezetett utjuk a nemzet szívébe, az örök életnek ehhez az élő forrásához. Ott él milliók szívében a teljes nemzeti függetlenség eszméje s csak ébresztgetni, költögetni kell! Vagyunk, kik vállalkozunk az ébresztés szavára, a költögetés munkájára.

Gyűlölöm az elnyelt átkot, a zsebbe rejtett öklöt, az ijedős igazságot. A köztársasági

sági eszme az ő hiveitől férfias szókimonást, trónusvivő tetteket, vértanuságra is kész elszántságot követel. Érzem az eszme nagysága mellett az én tehetségem törpeségét, de érzem azt is, hogy az a szentséges szeretet, mellyel az emberi méltóságnak és a nemzeti függetlenségnek államformájához ragaszkodom, felemel engem arra a nagy tisztességre, hogy munkálkodhassam, — ha kell szenvedve, üldözötve is, — Rákóczi és Kossuth országa eljövételén!

Büszkén hirdetem, hogy a magyar köztársaság eszméjének vannak nálamnál kiváltáságosabb erejű hitvallói, de szerénységgel nélkül állíthatom azt is, hogy nincs senki, ki kevésbbé félne az önkényuralom paragrafusos és fegyveres pandurjaitól s a ki több hittel hinne a népfelség diadalában. Annak a félelemnek hiánya s ennek a hitnek teljessége teszi hazafias kötelességemé a „Magyar Köztársaság” szerkesztését.

Lapomban mindenről s mindenkiről csak a tiszta igazat fogom írni, de ezt megírom a királyság államformájáról s I. Ferencz Józsefről is. Isten engem úgy segéljen!

Hódmező-Vásárhely, 1911. augusztus havában.

Dr. Nagy György.

Unitárius papi gyűlés.

Az udvarhelyköri unitárius egyházkör — mint lapunknak írják — szokásos évi közgyűlését aug. 10-én tartotta meg a hom-szentmártoni egyházközségben. Papok, tanítók és az egyh. községek képviselői csaknem teljes számban megjelentek. Az elnöki tisztet egyh. részről Kisgyörgy Sándor esperes, világi részről László Domokos nyug. táblabíró töltötte be. A gondolatokban gazdag elnöki megnyitóból — melyet László Domokos köri felügyelő gondnok ur tartott — örömmel hallottuk, hogy mily gondnal és figyelemmel viseltetik a távolban is lelkes elnökünk egyh. körünk ügyei iránt. Demeter Dénes közügyigazgató áhitatos imája után, a hivatalos ügyek tárgyalásához kezdett a közgyűlés. Esperesi jelentésből, mely pontos körültekintéssel az egyház minden mozzanatáról beszámolt, örömmel vette a gyűlés tudomásul, hogy népünk lelkében a vallásos buzgóság nem hanyatlott, az egyháziasság nem lankadott, sőt növekedett, minek szép bizonyosságai azok az önkéntes adakozások, melyeket a hives az egyes egyházközségekben tettek. Egyházközségeink beléletében béke és nyugalom lakozott, kivéve két egyházközségünket, hol egy-két magát kereszténynek, a Jézus követőjének tartó embernek sikerült meglehetősen felfordulást előidézni, melyek közül az egyik helyreállítot, míg a másik — sajnos foly.

E közben a templomozás ideje elérkezvén, a közgyűlés tagjai templomba vonultak, hol Bölöni Vilmos székelyudvarhelyi lelkész tartott imát és a Rom. 11. rész 15. v. alapján tartalmas beszédet a lélekből való életéről békében és szabadságban.

Templomozás után a bizottságok jelentései tárgyalattak a múlt iskolai évi vallás-tanítás eredményeiről, az egyes egyházközségek és belső emberek számára az egyh. főhatóságtól kérendő évi segélyekről. Sajnosan győződött meg e kérdésnél egyházi közgyűlésünk arról, hogy itt is a „sok az esz-kimó, kevés a foka” áll fenn. Az amugyis súlyos teherrel küzdő népen elég a kepe teher, de egyházközségeink szegények, a papok és énekevezérek is joggal várhatnák már fizetéseik rendezését, szükség volna tehát a segélyre!

Az indítványok során javaslat tétetett az iránt, hogy a püspökválasztásnál minden belső embernek és minden egyházközségnek adassék egy szavazati jog, mert elvégre az egyházközségek alkotják az egyház egyete-

mét, nem pedig néhány kiválasztotak. Javasoltatott a nyugdíjmaximumnak az özvegyekre való bővebb kiterjesztése. Kérdés intéztetett az iránt, hogy a revideált papválasztási törvényt miért nem tárgyalta Főhatóságunk ez ideig?

Az egyházi főtanácsi gyűlésen való képviseltek megválasztottak egyházi részről: Péter Sándor városfalvi és Ürmösi József hom.-szentpáli lelkészek, világi részről: Szathmári Miklós székelyderzsi ig.-tanító és Sándor Mózes kénosi nyug. jegyző.

A jövő közgyűlés helyül Hom.-Jánosfalva tüzetett ki. Gyűlés után közébéd volt, melyen sok pohárköszöntő hangzott el az egyház vezetői és az egyházkör buzgó munkásai életteléséért, szintugy a népért is, melyen épül és áll fenn az anyaszentegyház! ij.

U. i. A fenti gyűléssel kapcsolatos bankettre vonatkozó, b. lapjában megjelent „Panaszos hangok“-ra annyi megjegyzésem van, hogy „csut állat az irigység!“ A zsidó is ember, mindnyájan Isten gyermekei vagyunk! Ha az a zsidó olyan tisztességesen ellátja azt a bankettet, mint a felpanaszolt „kóser vendéglős“ tette, sokkal többre becsülöm, mint azt a magyart, ki elevenen nyuzza meg a bankettezőket. Voltunk mi már banketten papi gyűléskor, Oklándon is és ott is kóser vendéglőbe szálláscltak és nem történt semmi baj! Szolgáljon megnyugtatóra beküldőnek, hogy jövőre is szívesen fogadjuk az irigylésre méltó kóser vendéglőst...

HIREK.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a 71-ek hétfői „Gutgesinn“ határozata a parlamenti obstrukciót megállította;

mondják, hogy jenőke a népet hétfőn „gyülelés semminek“ nem tekintette;

mondják, hogy a főispán e disz-szónokának hangszálait megolejoltatni nem fogja;

mondják, hogy a galambfalvi szövetkezetet a birókvásáros oláhok italmérési joguktól elűtni nem akarják;

mondják, hogy volt földesuruk, vásáros felük ez irányban nem támogatja őket;

mondják, hogy Dikórománia építgetése alattomban nem készülget az ősi székely vármegyében;

mondják, hogy e visszaélésekről a leplet alkalomadtán lerántani nem lehet.

E hírek valóságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— **Kossuth Ferenc**, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt vezére, e hó 18-án fürdőkurájáról a fővárosba vissza érkezik.

— **Kirevezések és áthelyezések.** Zichy János gróf vallás és közoktatásügyi miniszter a két hónappal ezelőtt kitűzött s azóta beérkezett pályázati kérések alapján a következő tanítói és tanítónői állásokat töltötte be: Bankó Irént a benei, Lázár Máriát a szaldbosi, Borács Jánost a magyarhidegkuti, Bakó Antalt, Oláh Jakabot és Illésy Zoltánt a székelyvarsági, Fazakas Dénest és Bokor Kálmánt a gagyí, Biró Domokost, Gálffy Sándort és Geneszy Ferencet a korondi, Molnár Mózes a homoródszentlászlói, Árvay Margitot a bibar-

falvi, Angyal Máriát a körispataki állami elemi iskolához tanítónőnek, illetve tanítónak nevezte ki; Krizáné Barabás Anna körispataki tanítónőt a homoródmási, Lukács Tamás csongrádtanyai tanítót a korondi és Sebestyén Gabriella parajdi tanítónőt a székelykereszturi állami elemi iskolához áthelyezte.

— **† Burger Arthur.** Derékban törött el egy igen tevékeny, fáradhatatlanul munkálkodó férfi életpályája. Burger Arthur, a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium tanára e hó 14-én déli 12 órakor, 33-ik éves korában igaz keresztényi türelennel viselt hosszas betegség után meghalt Székelyudvarhelyt. Temetése kedden, Nagyboldogasszony napján d. u. fél öt órakor általános nagy részvét mellett történt meg és lelki üdvéért a szentmise áldozatot ma (csüörtökön) a plebániatemplomban mutatják be a Mindenhatónak. Nemesak a főgimnázium tanári kara — mely külön gyászjelentésben tudatta szeretett kártarsa halálát — a vesztes, hanem városunk egész társadalma, melynek a boldogult oly sok kedvességet tudott előteremteni. Bánatos özvegye szül. Krizsó Erzsébet áll. polgári leányiskolánk tanítónője, ki odaadó hűséggel ápolta forrón szeretett férjét végső percéig. A kérelhellen halál azonban erősebb volt. Elszakította tőle és hű barátaitól a közszerelethez álló jó lelket. Nyugodjék csendesen!

— **Városi közgyűlés** volt hétfőn délután. Elfogadták a 8000 K államsegélyre a tavalyi minta szerint összeállított szétosztási tervet és 4000 K-át ismét takarékpénztárba helyeznek abban a reményben, hogy a statisztikai hivatal a tizezeren felüli lélekszámot majd csak kisüti Székelyudvarhelynek. Jövőhagyták az alsófoku ipari és kereskedelmi iskola költségvetését 2777 K hiánnyal, melynek pótlását a kereskedelmi kormánytól kérelmezik. Az automobil-járat beállításához Dr Válcstik Ferenc orsz. képviselő felszólalása után, elvben ugyan hozzájárul a képviselőtestület és 250 négyszögöl területű telket a tulajdonjog főtartása mellett átenged, azonban pénzbeli kötelezettségre nem vállalkozik, mert a bemutatott alispáni tervet, lukszus kirándulásokra alkalmas lehet némely uráknak, de magas díjtételei miatt, a gyakorlati életre vajmi kevés, vagy éppen semmi előnyt nem biztosít. Az ipariskola igazgató jelentését Dr Solymossy Lajos, Betegh Pál és Benedek Géza képviselők felszólalásai után, tudomásul vették. Utasítani fogják az iskola igazgatóját, hogy minden egyes osztályban az erkölcsi magaviselet és illendőség elsajátítására kiváló súlyt helyezzenek. A rendes órák keretén belül a tanoncokat e körben oktassák. A rendőrséget pedig arra hívják fel, hogy a tapasztalt köz-tisztaság-ellenes állapotot szüntessék meg. Részünkről az utóbbi intézkedésre csak azt mondhatjuk, hogy mindaddig, míg a városi rendőrkapitányság oly horribilis irodai munkával van elárasztva, míg — ugyszólva — az egész vármegye bűnügyi nyomozatait végzenie kell, addig a külső rendtartást pontosan nem bírja teljesíteni az adott viszonyok mellett.

— **A segesvári Feutsh-cég** 1 millió 200 ezer korona aru- és pénztartozással fizetéképtelen lett. A székelyföldi városokban sok apróbb kereskedés van érdekelve.

— **Eladó butor.** Egy töltött garnitúra eladó Székelyudvarhelyi, Malom-utca 30. sz. alatt Vétzy Dénesnél.

— **Csomagoló papiros** kiloszámra e lap kiadóhivatalában Kossuth-utca 31. sz. kapható

— **jenőke, mint arisztokrata.** Udvarhely-vármegye székelykereszturi járása büszke lehet két igen kimagasló alakjára. Ezek pedig nem mások, mint az áprilisi „három liter bor“-os követ és öcsikéje a főszolgabíró. De büszke lehet rájuk a főispán is. Hiszen mind a kettő neki köszönheti első sorban állását. A népet, a falusi székely bácsikat — úgy látszik — egyik sem szereti. Igaz, hogy azok sem verik falba a fejüket érettek. És ennek dacára, hogy mégis oly előkelő pozícióba kerültek, az egyenesen a főispán bűnéül tekinthető. Ő választotta egyiket képviselőnek és a másikat főszolgabírónak. Most aztán — ha kedve tartja — gyönyörködhetik hirneves tetteikben. Egyik a képviselőházban meg sem mukkanhat, mert menten azt kérdezik tőle: „Hát már feltámadt?“ A másik pedig itt-hon, épen a főispánja füle hallatára lebecsüli a népet, melynek szavát úgy ismerjük, hogy: „Isten szava“. Megvádolja még magát Apponyi Albert grófot is azzal, hogy a klopji hadi parancs idején azonnal nem lépett ki a szabadelvű-párthól, holott ő, már mint jenőke addig Apponyi politikai elveit vallotta. Azzal nem látszott törődni a kicsinyke köpcös, hogy Dr Válcstik Ferenc orsz. képviselő egészen korrektül megmagyarázta neki Apponyi álláspontját. Azért ő csak tovább szavalt, mint a gyors fordulatra csavart grammofoon — recsegős ropogós hangocskáján. Hiába no! Szerepelni akar a kicsike. Beleköt még a kapufélfába is, csak hogy szó essék róla, mert ő arisztokrata és gyűlöli a népgyüleket. Azoknak fontosságot világért sem tulajdonít. Hát nekünk erre csak egy megjegyzésünk lehet. Aki a népet arisztokratikus gögből vagy bármi okból szeretni, tisztelni nem tudja, az minden egyéb lehet, de főszolgabírói polera nem való. Mert igen helyesen mondotta Deák Miklós székelyszentmihályi unitárius pap a közgyűlésen, hogy a főbíró ur majd rászorul a népre s akkor miként fog beszélni velük, ha most ennyire lebecsüli őket!?... No de ez neki mind mellékes, mert ő (nagy Ő-vel kérem) arisztokrata és felőle akár százszor is lehetett volna 1848-as önvédelmi harc, szabadság, egyenlőség, testvériség... Neki az ilyen csekélység nem imponál, mert ő „közigazgatási kisistenké“-nek — képzei magát. Hogy aztán ötlet mások miként minősítik, ez neki — úgy látszik — nem numerál. Szóval iszonyuan megnőtt a — bajszkájja. Csak úgy ne járjon, mint a bizonyos mesebeli béka, mely erőlködésében kipukkadt... Hova lesz akkor a szegény járás és a főispán büszkesége!...

— **Méz-sorsolás.** A Székelyudvarhelyen tartott méhészeti kiállítás alkalmával rendezett sorsjátékban a 229, 35, 228, 3, 23, 114, 189, 41, 188, 213, 139, 203, 50, 145, 76, 29, 223, 86, 238 és 102 számok 1 kiló; a 116, 158, 234, 251, 194, 37, 93, 74, 261, 173, 25, 8, 22, 246, 111, 187, 6, 175, 221, 63, 33, 209, 113, 71, 218, 180, 132, 73, 90, 56, 214, 141, 184, 207, 215, 157, 106, 219, 38, 95 számok $\frac{1}{2}$ kiló; a 123, 16, 21, 232, 199, 164, 15, 5, 27, 43, 26, 241, 53, 136, 163, 1, 196, 2, 165, 46, 183, 245, 134, 120, 206, 252, 48, 152, 67, 65, 101, 167, 88, 201, 17, 181, 125, 91, 52 és 33 számok $\frac{1}{4}$ kiló méz-nyereménnyel lettek kisorsolva. Ezen nyerek a tulajdonosoknál levő nyerő szám ellenében Lőrinci Béla tanító, egyleti pénztártostól (Székelyudvarhely, Kossuth utca) f. évi aug. 31-ig átvehetők. Ezen ideig fel nem vett nyerek az egyesület javára vissza maradnak.

FIGYELEM!

AIDA VERGE & BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIÁK.

* ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL! *

Szám: 6110—1911. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. évi július 6-án 14114/906. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Abásfalva** község telekkönyveiben fölve mind azon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891. évi XVI. t. cikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott tassel.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben **1911. évi szeptember hó 18-án** fog kezdődni.

Ennélfogva felhívom:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határron kezdődő eljárás folyama alatti jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az eljárásra az 1886. XXIX. t. c. 15. 18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokat igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az úton nem érvényesíthetik és a belyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, úgy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa véget a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesében a belyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Oklánd, 1911. évi augusztus hó 7-én KELEMEN s. k. albiró.

A kiadomány hitelül:
SZELES F. kir. tkvvezető h.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízatásból

azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz. Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-mester.

Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnyeim: **Dietrich**
ékszerész Kolozsvár.

BÉLYEGZŐK megrendelésre mindenféle hivatalban bárhol a legpontosabban gyári áron szállítanak Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! HIRDESEN tehát a Székely-Udvarhelyben

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalett-modell közül a **BUDAPESTI BAZÁR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a **"BUDAPESTI BAZÁR"** kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

B O R I

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Síremlékek és lépcsőkővek
Székelyudvarhelyt,

Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester üzletében kapható a legutányosabban. Elvállal egyéb építészeti munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

ÉRTESÍTÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhely megye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapirok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvetel, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Allandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok**, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkesi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR**KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET****BETEGH PÁL****KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS**

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárazak, dísz-tollszárazak. Ironok, fekete, színe ironok, notes ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. **Kréták, iskolai, kávéházi és fájelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhafeljelző tinták, belyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.**

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hangoló-sípek és o. rínák. Monogramok fehérnemű és leveledpapiRJelzésre. Kezi nyomda. — Különféle belyegzők, pecsétnyomok, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablák és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képes-könyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** rak-tára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másoló-könyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztár-tömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itató-deszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecetek. Irodai és zsebtintatartók, dísz-tintatartók, toll-állványok, szivacs-észe, író-mappák. Legjobb dörzsmézők, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapesok stb.

Mindenféle színű, nagysága, súly és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima leveledpapirok, vonalzott és rovatos papirok, rajzpapirok, írógéppapirok, esomagoló és selyempapirok, másoló-papirok, itató-papirok, szűrő-papirok, torta- és befőző-papirok, könyvkötő-papirok és papírkülönlegességek. Kártyapapirok.

Lemez-papirok minden sulyban. hangjegypapirok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, díszminták, szírpírasi és rondírási minták. Olcsó legyező-falrajzok, klozetpapirok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárak. **Dohány-össziszivartárak bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.**